

YLIOPISTO- KESKUKSET

Kajaanin yliopistokeskus
Seminaarinkatu 2
PL 51, 87101 Kajaani
Puh. (08) 632 4611
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi

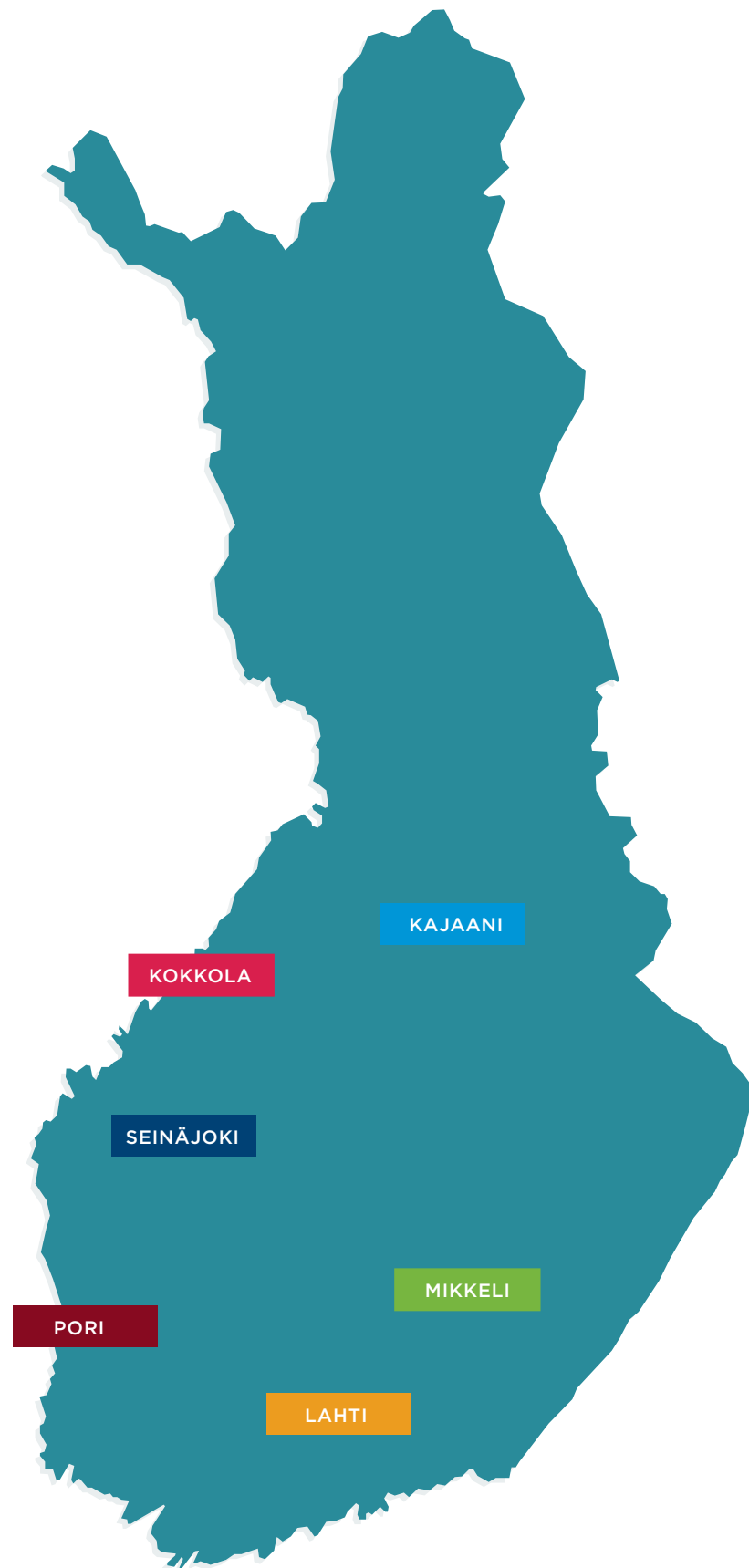
Kokkolan yliopistokeskus
Pitkäsillankatu 1-3
PL 567, 67701 Kokkola
Puh. (06) 829 4111
www.chydenius.fi

Lahden yliopistokeskus
Saimaankatu 14
15140 Lahti
Puh. (03) 885 8680
www.lahdenyliopistokeskus.fi

Mikkelin yliopistokeskus
Lönnrotinkatu 3-5
50100 Mikkeli
Puh. (015) 202 31
www.muc.fi

Porin yliopistokeskus
Pohjoisranta 11 A
PL 181, 28101 Pori
Puh. (02) 627 2700
www.porinyliopistokeskus.fi

Seinäjoen yliopistokeskus
Kampusranta 9 C, Frami
60320 Seinäjoki
Puh. (06) 4211 471
www.seinajoen yliopistokeskus.fi

YLIOPISTO- KESKUKSET

yliopistojen aluevaikutusten edelläkävijöinä

KAJAANI

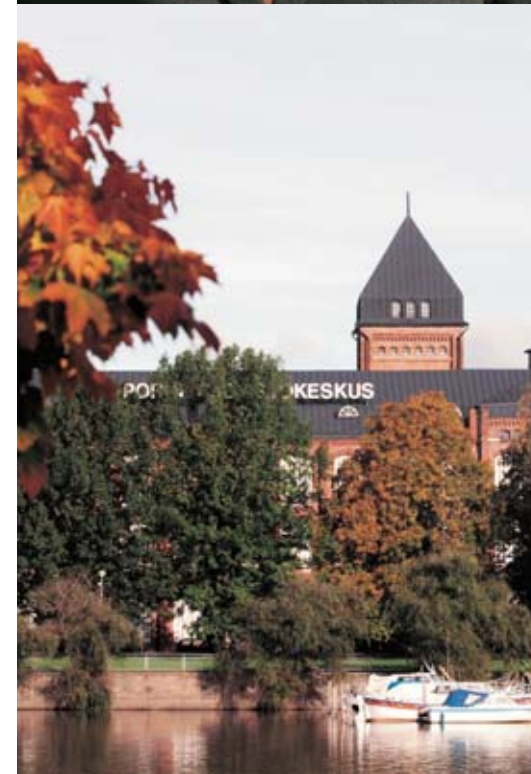
KOKKOLA

LAHTI

MIKKELI

PORI

SEINÄJOKI

KUUSI YLIOPISTOKESKUSTA

KAJAANIN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Oulun yliopisto (koordinaatioyliopisto), Joensuu yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Kuopion yliopisto ja Lapin yliopisto

TIETEENALAT: kasvatustieteet, tietojenkäsittelytieteet, mittaustekniikka, biotekniikka, liikuntateknologia, aluetutkimus ja aikuiskoulutus

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 220

TUTKINNOT (vuosittain): maisterit/diplomi-insinöörit 110, lisensiaatit 1, tohtorit 4

KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Jyväskylän yliopisto (koordinaatioyliopisto), Vaasan yliopisto ja Oulun yliopisto

TIETEENALAT: kasvatustieteet, tietotekniikka, yhteiskuntatieteet (sosiaalityö, alue-, maaseutu- ja kulttuuritutkimus), kauppatieteet (yrittäjyys ja johtaminen), lääke- ja terveystieteet, luonnontieteet (soveltava kemia)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 100

TUTKINNOT (vuosittain): maisterit/diplomi-insinöörit 50, lisensiaatit 2, tohtorit 2

LAHDEN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Helsingin yliopisto (koordinaatioyliopisto), Teknillinen korkeakoulu, Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto

TIETEENALAT: ympäristötieteet, tekniset ja taloustieteet, yhteiskunta- ja kasvatustieteet, alueellinen kehittäminen

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 200

TUTKINNOT (vuosittain): maisterit/diplomi-insinöörit 60, tohtorit 4-5

Yliopistokeskukset ovat osa suomalaista korkeakoulujärjestelmää. Ne toimivat kuudella paikkakunnalla: Kajaanissa, Kokkolassa, Lahdessa, Mikkelissä, Porissa ja Seinäjoella.

Alueet yliopistojen rinnalla

Yliopistokeskukset toteuttavat yliopistojen kolmatta tehtävää edistään tutkimuksen ja koulutuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Vaikuttavuus perustuu aluekehitystä tukevaan tutkimustoimintaan sekä alueen koulutustasoa nostaviin maisteri-, aikuis- koulutus- ja jatkokoulutusohjelmiin.

Yliopistokeskukset kokoavat yliopistojen toimintaa yhteisen sateenvarjon alle kuudessa maakuntakeskuksessa, joissa ei ole omaa yliopistoa. Tavoitteena on tiivistää yliopistojen välistä yhteistoimintaa sekä kehittää yhteistyötä alueen ammattikorkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Yliopistojen lisäksi alueet ja opetusministeriö ovat tiiviisti mukana yliopistokeskusten kehittämisessä. Tämän kolmikannan yhteistyö tapahtuu neuvotteluissa, joissa ministeriön, emoyliopistojen sekä kaupungin ja maakunnan liiton edustajat sopivat yhdessä kunkin yliopistokeskuksen kehittämishankkeista.

Linnan työryhmä loi perustan

Yliopistokeskusajatuksen taustalla on opetusministeriön korkeakoulujen alueellisen kehittämisen eli ns. Markku Linnan työryhmä (OPM 28:2001). Vuonna 2003 tehtiin kes-

keiset päätökset yliopistokeskustoiminnan käynnistämiseksi. Opetusministeriö myönsi vuodelle 2004 rahoitusta kuuden yliopistokeskuksen koordinointiin. Yliopistokeskusten toiminnan turvaaminen kirjattiin hallitusohjelmaan sekä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaan. Lisäksi eduskunta myönsi kuuden yliopistokeskuksen kehittämiseen vuodelle 2004 lisärahoituksen (3 M€), jonka opetusministeriö sisällytti budjettiesitykseen myös seuraavalle vuodelle.

MIKKELIN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Helsingin yliopisto (koordinaatioyliopisto), Helsingin kauppakorkeakoulu, Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja Kuopion yliopisto

TIETEENALAT: teknilliset tieteet, ympäristötieteet, maa- ja metsätieteet, yhteiskunta- ja taloustieteet, kauppatieteet

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 200

TUTKINNOT (vuosittain): kandidaatit 70

PORIN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Tampereen teknillinen yliopisto (koordinaatioyliopisto), Taideteollinen korkeakoulu, Tampereen yliopisto, Turun kauppakorkeakoulu ja Turun yliopisto

TIETEENALAT: teknilliset tieteet (tietotekniikka, elektroniikkatuotanto, tuotantotalous), kauppatieteet (laskentatoimi, markkinointi, tietojärjestelmätiede), yhteiskuntatieteet (sosiaalityö, sosiaalipolitiikka, sosiologia), humanistiset tieteet (kulttuuriperinnön tutkimus, maisemantutkimus, digitaalinen kulttuuri), taiteet (visuaalinen kulttuuri, mediatuotanto), merenkulkuala

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 190

TUTKINNOT (vuosittain): maisterit/diplomi-insinöörit 70, lisensiaatit 4, tohtorit 4-5

SEINÄJOEN YLIOPISTOKESKUS

YLIOPISTOT: Tampereen yliopisto (koordinaatioyliopisto), Helsingin yliopisto, Sibelius-Akatemia, Vaasan yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto

TIETEENALAT: tieto- ja viestintäteknologian sovellukset (ICT), liiketoimintaosaaminen, alueet ja hyvinvointi sekä elintarvikeala ja taitoteknologia

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ: 130

TUTKINNOT (vuosittain): maisterit/diplomi-insinöörit 53

KAJAANIN YLIOPISTOKESKUS

Kajaanin yliopistokeskuksessa yhdistyvät humanismin ja kasvatustieteen pitkät perinteet ja uuden tekniikan keihäänkärjet.

Opettajankoulutusta Kajaanissa on ollut vuodesta 1900. Toiminta siirtyi 1974 Oulun yliopiston vastuulle. Sen jälkeen yliopiston toiminta on laajentunut mm. aikuiskoulutukseen ja aluetutkimukseen, mittaus- ja biotekniikkaan ja tietojenkäsittelytieteisiin. Jyväskylän yliopisto aloitti liikuntateknologian muuntokoulutuksen Vuokatissa vuonna 2003.

Kajaanin yliopistokeskuksessa ovat mukana Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lapin ja Oulun yliopistot.

Mittaustekniikasta opettajankoulutukseen

Tutkimustoiminnassa mittaustekniikan voimakas laajentaminen on alueellisten panostusten pääkohde. Mittalaitelaboratorio on mukana maamme osaamiskeskusohjelmassa.

Uudet tutkimusalat tietojenkäsittely ja liikuntateknologia kasvavat vauhdikkaasti. Tietojenkäsittelytieteissä on mm. kehitteillä uudentyypinen tutkimus- ja koulutusympäristö.

Kajaanin yliopistokeskuksessa pysyvää tutkimukseen johtavaa koulutusta on kasvatustieteissä ja tietojenkäsittelytieteissä. Matemaattisten aineiden aineenopettajakoulutuksessa on lisäksi jo kaksi sisäänottoa. Yliopistokeskuksessa toimii monitieteinen tohtorikoulu.

Muuntokoulutusta on tietojenkäsittelytieteissä, sähkö- ja tietotekniikassa (DI), venäjän kieli ja kulttuuri --ohjelmassa sekä kulttuuri-tuotannon ja -teollisuuden maisteriohjelmassa.

Lisäksi yliopistokeskuksessa on monipuolista täydennyskoulutusta ja avoimen yliopiston opetusta. Kajaanin yliopistokeskus on aluekehittämisen asiantuntija. Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyötä on useilla aloilla; konkreettisinta se on kirjasto- ja opetustehävissä, osaamiskeskustoiminnassa sekä Kainuun innovaatiojärjestelmän kehittämisessä.

Yliopistokeskus vastaa osaltaan Oulun yliopiston lähialuestrategian toteuttamisesta. Yhteistyön painopiste on Petroskoin yliopistossa, jossa mm. tietojenkäsittelytieteiden laitoksella on oma toimipiste.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- kasvatustieteet
- tietojenkäsittelytieteet
- mittaustekniikka
- biotekniikka
- liikuntateknologia
- aluetutkimus

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- Kainuun maakunta
- Kajaanin kaupunki
- Kajaanin AMK
- Savonia AMK
- VTT
- MTT
- Kajaanin teknologiakeskus Oy
- Snowpolis Oy
- Kainuun Etu Ky
- Ylä-Savon kehitys Oy
- Aluekehityssäätiö

KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus on opetuksen laadusta palkittu aikuiskoulutuksen huipputaiteilija. Sen keskeisenä pyrkimyksenä on luoda aikuiskoulutusta, jotka mahdollistavat joustavan ammatillisen uudelleensuuntautumisen ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamisen. Yliopistollinen toiminta Keski-Pohjanmaalla alkoi vuonna 1985.

Viisi maisteriohjelmaa

Tavoitteena on, että vuonna 2010 Kokkolan yliopistokeskuksessa on viisi maisteriohjelmaa, joista valmistuu 100 maisteria vuosittain. Vuonna 2005 Kokkolan yliopistokeskuksessa on käynnissä tietotekniikan ja luokanopettajien maisteriohjelmat. Sosiaalityön, kemian ja kauppatieteen maisteriohjelmat käynnistyvät vuosina 2006–2008.

Avoimen yliopisto-opetuksen tarjonta kattaa lähes kaikki Jyväskylän yliopiston koulutusalat. Tavoitteena on, että vuonna 2010 avoimessa yliopistossa on vuosittain 2500 opiskelijaa. Avoimessa yliopistossa voidaan suorittaa kandidaatin tutkin-

toon vaadittavat opinnot sekä jatkaa opintoja maisterin tutkintoon saakka.

Aikuiskoulutuksen laatupalkinnon saanut maisterihautomo on tarkoitettu keskeytyneiden yliopisto-opintojen loppuunsaattamiseen. Vuosittain hautomon kautta valmistuu noin 50 gradua.

Tutkimusta ja tohtorikoulu

Kokkolan yliopistokeskuksessa tehdään tutkimusta yhteiskuntatieteissä, kasvatustieteissä, tietojenkäsittelytieteissä sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Monitieteisessä tohtorikoulussa on kolmisenkymmentä aktiivista jatko-opiskelijaa. Tavoitteena on, että vuonna 2010 yliopistokeskuksessa on kymmenen professuuria ja monitieteinen tutkijakoulu, josta valmistuu vuosittain 3–4 tohtoria.

Akateemisen perustutkimuksen lisäksi tehdään myös soveltavaa tutkimusta ja konsultoivaa kehittämis-työtä. Yliopistokeskus tekee tiivistä yhteistyötä Jyväskylän, Oulun ja Vaasan yliopistojen tiedekuntien ja laitosten, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sekä osaamiskeskusten ja alueen elinkeinoelämän kanssa.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- yhteiskunta- ja aluetieteet
- kasvatustiede
- tietotekniikka
- hyvinvointitekniikka
- soveltava kemia
- yritys- ja johtaminen
- lääketiede ja terveydenhuoltoala

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
- Keski-Pohjanmaan teknologiakeskus
- Kokkolan ja Pietarsaaren kaupungit
- Keski-Pohjanmaan Liitto
- alueen osaamiskeskukset (kemian, IT, sosiaalityö) ja yritykset

LAHDEN YLIOPISTOKESKUS

Yliopistokeskuksen toiminnassa kiteytyvät neljän emoyliopiston tieteellinen asiantuntijuus sekä maakunnan ja sen elinkeinoelämän syvälinen tuntemus. Yliopistotoiminta Päijät-Hämeessä käynnistyi 1970-luvun lopulla. Helsingin yliopistolla on Lahdessa Avoin yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia sekä ympäristöekologian laitos. Teknillisen korkeakoulun sivutoimipiste on toiminut Lahdessa vuodesta 1986. Sitten Lahteen ovat sijoittaneet toimintonsa myös Lappeenrannan ja Tampereen teknilliset yliopistot.

Uusin maisteriohjelma kaupunkitutkimuksessa

Lahdessa voi suorittaa filosofian maisterin tutkinnon kokonaisuudessaan Helsingin yliopiston ympäristöekologian laitoksella. Muiden alojen maisteri- ja diplomi-insinööriohjelmat voi suorittaa työn ohessa. Teknillisen korkeakoulun ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston yhteistyönä on Lahdessa muuntokoulutettu insinööreistä diplomi-insinöörejä jo 10 vuoden ajan. Lahdessa voi opiskella myös verkkoviestinnän, sosiaalityön, kauppatieteiden ja ympäristöjohta-

misen maisteriohjelmissä. Viimeksi Lahdessa käynnistyi kaupunkitutkimuksen maisteriohjelma.

Yliopistokeskuksessa on myös suosittu monitieteinen tohtorivalmennusohjelma päijät-hämeläisille jatko-opiskelijoille. Avoimeen yliopistoon on suunnitteilla kandidaattiohjelmiä.

Ympäristöosaaminen vahvuutena

Alueen elinkeinostrategian mukaisesti Lahden seudulla vahvistetaan ympäristöosaamista entisestään. Ammattikorkeakoulun ja yliopistokeskuksen välillä on tiivis opetusyhteistyö erityisesti ympäristö- ja materiaalitekniikan alalla. Lahden yliopistokeskus toimii kahden kampuksen alueella: ympäristötutkimus on keskittynyt Lahden tiede- ja yrityspuiston yhteyteen, ja muut tieteenalat sijaitsevat Lahden keskustassa paitsi muoviala Nastolassa. Lahden yliopistokeskuksessa toimii Verkkotietokeskus, joka tuottaa Internet-palveluna analysoitua tilasto- ja teemakarttatietoa Päijät-Hämeen maakunnasta. Myös Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osamiskeskus Verso toimii yliopistokeskuksen yhteydessä.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- ympäristöala
- kaupunkitutkimus
- liike- ja tuotantotalous
- innovaatiojärjestelmät
- muovi- ja materiaalitekniikka
- ikääntyminen ja hyvinvointi
- opetus ja kasvatus
- kulttuuriala
- viestintä

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy
- Lahden alueen kehittämissyhtiö Oy LAKES
- Lahden ammattikorkeakoulu
- Lahden kaupunki
- Päijät-Hämeen liitto

MIKKELIN YLIOPISTOKESKUS

Mikkelin yliopistokeskus toimii Mikkeliissä kolmessa toimipisteessä. Se koostuu Helsingin yliopiston, Helsingin kauppakorkeakoulun, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Kuopion yliopiston paikkakunnalla sijaitsevista yksiköistä ja toiminnoista. Yliopistotoiminta käynnistyi Mikkeliissä vuonna 1980. Mikkeliissä toimii HY:n Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus, HKKK:n Pienyrityskeskus ja Kansainvälisen liiketoiminnan kandidaattiohjelma, Helsingin yliopiston kirjaston Mikrokuvaus- ja konservointilaitos, LTY:n Mikkelin yksikkö, KY:n Mikkelin toiminnot sekä yliopistokeskuksen koordinaatioyksikkö.

Ympäristö ja yrittäjyys

Mikkelin yliopistokeskuksen toiminnassa painottuvat luontoon ja ympäristöön liittyvien osaamisalojen yhdistäminen tekniikkaan ja yrittäjyyteen. HY:n osaamisaloja ovat luonnonmukainen maa- ja elintarviketalous, maaseudun kehittäminen, osuustoiminta ja digitointi. HKKK:n osaamisaloja ovat yrittäjyys- ja liiketoiminta. LTY:n osaamisaloja ovat

materiaalitekniikka, puutekniikka ja bioenergiatekniikka ja KY:n ympäristöanalytiikka ja nuorisokasvatus.

Mikkelin yliopistokeskus tarjoaa sekä kandidaatin että maisterin tutkintoihin johtavaa koulutusta. Jokaisella emoyliopistolla on Mikkeliissä tapahtuvaa tutkinto-opetusta. Etelä-Savon tohtorivalmennusohjelma taas tarjoaa opintoja tohtorin tutkintoon tähtääville. Avoin yliopisto-opetus ja täydennyskoulutus täydentävät yliopistokeskuksen monipuolisen koulutustarjonnan.

Kansainvälisyys painopisteenä

Yliopistokeskus tekee yhteistyötä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa. Keskeisellä sijalla kansainvälisessä yhteistyössä ovat Pohjoismaat ja EU-maat. Läheinen sijainti Pietarin metropolialueen läheisyydessä mahdollistaa yksiköiden erikoisosaimisen hyödyntämisen lähialueyhteistyössä. Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti tekniikan ja luonnontieteiden saralla YTI-tutkimuskeskuksen puitteissa.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- Ympäristöanalytiikka
- Yrittäjyys- ja liiketoiminta
- Luonnonmukainen maa- ja elintarviketalous
- Maaseudun kehittäminen
- Osuustoiminta
- Materiaalitekniikka
- Sahatekniikka
- Bioenergiatekniikka
- Nuorisokasvatus

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- MTT, Ekologinen tuotanto
- Mikkelin ammattikorkeakoulu ja YTI-tutkimuskeskus
- Mikkelin teknologiakeskus Oy
- Mikkelin kaupunki
- Etelä-Savon maakuntaliitto
- Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Joensuun yliopisto
- Savonlinnan kampus

PORIN YLIOPISTOKESKUS

Porin yliopistokeskus on Taideteollisen korkeakoulun, Tampereen teknillisen yliopiston, Tampereen yliopiston, Turun kaupakorkeakoulun ja Turun yliopiston muodostama, verkostomaisesti toimiva, monitieteinen tiede- ja taideyhteisö. Se sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa Porin Puuvillatehtaan kiinteistössä Kokemäenjoen rannalla.

Yliopistotoiminta käynnistyi Porissa vuonna 1983 silloisen Tampereen teknillisen korkeakoulun koulutus- ja tutkimustoiminnalla. Kumpankin TTKK sai vuotta myöhemmin Turun kaupakorkeakoulun. Tutkintokoulutus alkoi vuonna 1987 insinöörien muuntokoulutuksella.

Yrittäjyysopintoja kaikille

Nykyisin Porin yliopistokeskuksessa tarjotaan tutkintokoulutusta tekniikan, kauppatieteiden, humanististen tieteiden, yhteiskuntatieteiden ja taiteen aloilla. Opiskelijat voivat edetä opinnoissaan kandidaattitutkinnosta tohtoritutkintoon saakka. Heillä on mahdollisuus myös ristiinopiskeluun: opiskelija voi valita opin-

toja muiden yksiköiden tarjonnasta. Yrittäjyyden edistämiseksi on yliopistokeskukseen suunniteltu kaikille opiskelijoille tarkoitettu yrittäjyysopintokokonaisuus. Tutkintokoulutus laajenee vuonna 2006 lääketieteellisellä koulutuksella. Tutkintokoulutuksen ohella yliopistokeskus tarjoaa monipuolista täydennyskoulutusta ja avoimen yliopiston opetusta.

Tutkimusta myös merenkulusta

Porin yliopistokeskuksessa harjoitetaan monipuolista, aluetta palvelevaa tutkimustoimintaa koulutusalojen lisäksi merenkulun ja aluetutkimuksen aloilla. Käynnissä on myös monitieteisiä tutkimushankkeita. Jatko-opintoja ja tutkimusta palvelee yhteinen tutkijakoulu. Yksiköillä on runsaasti kansainvälisiä yhteyksiä, ja ne harjoittavat laajaa konferenssi- ja julkaisutoimintaa.

Porin yliopistokeskus toimii tiiviissä yhteistyössä sekä alueen yksityisen että julkisen sektorin toimijoiden kanssa. Maakunnan kaikki korkeakoulutoimijat kattavalla yhteistyöllä pyritään myös lisäämään alueen hyvinvointia.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- tietotekniikka
- elektroniikkatuotanto
- tuotantotalous
- visuaalinen kulttuuri
- työelämän tutkimus
- hyvinvointipalvelut
- laskentatoimi
- tietojärjestelmätiede
- markkinointi
- aluetutkimus ja ennakoiti
- digitaalinen kulttuuri
- kulttuuriperinnön tutkimus
- maisemantutkimus
- merenkulku

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Diakonia-ammattikorkeakoulun Porin yksikkö
- Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitos
- Prizztech Oy
- Porin kaupunki
- Satakuntaliitto
- Satakunnan ja Rauman kaupakamarit
- Satakunnan korkeakoulusäätiö

SEINÄJOEN YLIOPISTOKESKUS

Seinäjoen yliopistokeskus on viiden yliopiston yhteistyömuoto Etelä-Pohjanmaalla. Tampereen yliopisto aloitti toimintansa alueella vuonna 1981, Helsingin yliopisto vuonna 1988, Sibeliusakatemia vuonna 1991, Vaasan yliopisto vuonna 1998 ja Tampereen teknillinen yliopisto vuonna 2002. Yliopistokeskus toimii Seinäjoella keskuspaikkana Teknologiaakeskus Frami. Framiin on luotu ainutlaatuinen teknologialtaan nykyaikainen tutkimus-, oppimis- ja työympäristö.

Tutkimusprofessorien verkosto

Seinäjoen yliopistokeskuksen toiminta on tutkimuspainotteista. Tutkimusta toteutetaan Epanet-yhteistyönä. Epanetin ytimenä on 15 tutkimusprofessoria tutkijaryhmiin. Tutkimus on suunnattu uusille ja kasvaville aloille siten, että sillä on vahva kytkentä alueen elinkeinoelämään ja sen innovaatioverkostoihin. Tutkimuksen tavoitteena on vahvistaa alueen osaamista sekä tiivistää tiedon tuottajien ja käyttäjien välistä yhteistyötä. Työssä

hyödynnetään kansallisia ja kansainvälisiä tutkimusverkostoja.

Koulutusta suunnitteilla

Valituilla tutkimusaloilla toteutetaan työelämässä oleville aikuisille maisteri- ja jatkokoulutusohjelmia sekä täydennyskoulutusta. Näin vastataan sekä alueellisiin että myös valtakunnallisiin koulutustarpeisiin. Maisteriohjelmia on tietojenkäsittelytieteissä ja tekniikan alalla. Johtamisen maisteriohjelma on suunniteltu alkavan v. 2006. Suunnittelutyötä tehdään rytmimusiikissa, elintarvikealalla ja hyvinvointialalla.

Jatkokoulutusohjelmat edistävät työelämässä toimivien tieteellistä osaamista ja tohtoriopintoja. Ohjelmia toteutetaan monitieteellisillä hankkeilla. Erityisiä hankkeita on tietojenkäsittelytieteissä, tekniikan alalla ja musiikissa. Työelämälähtöinen, yliopistollinen täydennyskoulutus sekä kehittämistoiminta on laajaa.

TUTKIMUKSEN PAINOALAT:

- Tieto- ja viestintäteknologian sovellukset (ICT)
- liiketoimintaosaaminen
- alueet ja hyvinvointi
- elintarvikeala
- taitoteknologia

KESKEISET ALUEELLISET KUMPPANIT:

- Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Seinäjoen seudun osaamiskeskus/ elintarvikeala, älytekniikka
- Seinäjoki Science Park Triano
- Seinäjoen kaupunki
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Etelä-Pohjanmaan Kauppakamari
- Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys
- Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät
- Yli 90 yhteistyöyrittäjästä
- Muut kehittäjäorganisaatiot

Yliopistokeskusten yhteistyöfoorumi

– kehittämisseminaareja ja edunvalvontaa

Yliopistokeskukset ovat kehittäneet toimintaansa ja valvoneet etujaan yhteistyöfoorumin merkeissä kevästä 2004 lähtien. Foorumin tapaamisissa vaihdetaan kokemuksia laadukkaasta tutkimus- ja koulutus-toiminnan kehittämisestä sekä valmistellaan lausuntoja yhteisten tavoitteiden edistämiseksi.

Vuotuinen yliopistokeskusseminaari

Yliopistokeskuspaikkakuntien välinen yhteistyö käynnistyi jo vuonna 2002. Opetusministeriö kutsui yliopistokeskusten, niiden emoyliopistojen sekä kotikaupunkien ja -maakuntien edustajat vuosittaisiin yliopistokeskusseminaareihin, jotka pidettiin 2002 Kokkolassa, 2003 Porissa ja 2004 Lahdessa. Vuodesta 2005 alkaen yhteistyöfoorumi on kantanut päävastuun seminaarin järjestämisestä.

Yliopistokeskusten koordinaattorit tapaavat säännöllisesti yliopistokeskusten kehittämistyön merkeissä. Haasteita ovat yliopistojen välisen yhteistyön tiivistäminen, yhteiskunnallisen vaikuttavuuden laadun arviointi ja yliopistokeskusten kansainvälistyminen.

Aktiivista edunvalvontaa

Yliopistokeskukset pitävät aktiivisesti yhteyttä opetusministeriöön, eduskuntaan ja EU-toimijoihin. Yliopistokeskusten yhteistyöfoorumi on ollut sivistysvaliokunnan ja valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaoston kuultavana. Yliopistokeskukset ovat myös isännöineet kyseisten valiokuntien vierailuja Satakunnassa ja Keski-Pohjanmaalla.

Yhteistyö aluekehitysviranomaisten kanssa on tiivistä. Foorumi pitää yhteyttä myös yliopistokeskusten kotikaupunkeihin ja -maakuntiin, joille yliopistokeskukset ovat merkittävä osa osaamispohjan vahvistamista ja aluekehitystä. Maakuntien liitot vievät eteenpäin edunvalvontaa suhteessa opetusministeriin ja eduskuntaryhmien johtajiin. Kaupungit edistävät yliopistokeskusten ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä myös osana korkeakoulujen aluestrategiatyötä.

Yliopistokeskusten koordinaattoreita kokouksessaan Kajaanissa.

Yliopistokeskusten haaste

– yliopiston rehtorin näkökulma

Eduskunta hyväksyi kesällä 2004 uuden yliopistolain, jonka mukaan tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten vaikuttavuutta. Tämän ns. kolmannen tehtävän piiriin kuuluvat yliopistojen asiantuntija- ja koulutuspalvelut (vapaa sivistystyö, avoin yliopisto, täydennyskoulutus), tutkimustulosten hyödyntäminen (tilaustutkimukset, konsulttityö, keksintöjen kaupallistaminen) sekä näihin toimintoihin liittyvä alueellinen kehittämistyö.

Yliopistot ovat toki aina harjoittaneet yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Alueiden kehittäminen on nähty Suomen kilpailukykyyn kannalta tärkeänä tehtävänä, joka tukee myös kansalaisten tasa-arvoa ja hyvinvointia. Yliopistojen perusyksiköt ja maan eri osiin sijoittuvat toimipisteet ovat tarjonneet asiantuntemustaan tutkimus- ja kehittämispalvelujen ja korkeamman koulutuksen avulla. Näin ne voivat toimia aluekehityksen vatureina, jotka saavat syytettää ja polttoainetta alueiden omista tarpeista ja rahoituslähteistä.

Kun Suomeen 1900-luvun aikana jaettiin 20 yliopistoa, monet kaupungit jäivät harmikseen ilman omaa yliopistoa. Nykyisin ollaan laajasti yksimielisiä, että voimavarojen hajottaminen vielä uusia yliopistoja perustamalla ei ole tarkoituksenmukaista. Merkittävänä uutena innovaationa ovat kuitenkin vuoden 2004 alusta perustetut yliopistokeskukset: kuuteen kaupunkiin (Kajaani, Kokkola, Lahti, Mikkeli, Pori ja Seinäjoki) on luotu monitieteisiä yliopistojen rajat ylittäviä tiede- ja opetusyhteisöjä, jotka ovat lisänneet näillä alueilla toimivien yliopistojen vaikuttavuutta kolmannen tehtävän mielessä. Yhteistyötä on monin tavoin viritetty myös kaupunkien, maakuntien, elinkeinoelämän ja alueilla toimivien ammattikorkeakoulujen kanssa.

Yliopistokeskukset tarjoavat mielenkiintoisen hallinnollisen ja toiminnallisen haasteen yliopistoille. Koska kolmannen tehtävän tulee perustua laadukkaaseen

tutkimukseen ja tutkimuspohjaiseen opetukseen, yliopistot mielellään korostavat, että niiden yksiköt toimivat hallinnollisesti itsenäisesti ja pitävät tiivistä yhteyttä omiin tiedekuntiinsa tai laboratorioihinsa.

"Yliopistokeskukset tarjoavat mielenkiintoisen hallinnollisen ja toiminnallisen haasteen yliopistoille."

Samalla on kuitenkin etsittävä lisäarvoa paikallisten yliopistoyksiköiden keskinäisestä yhteistyöstä ja toisiaan täydentävistä sisällöllisistä valinnoista. Avainasemassa on myös vuorovaikutus kaupunkien ja

maakuntien kanssa. Tätä asetelmaa on yritetty eri yliopistokeskuksissa ratkaista luomalla usean tason hallintorakenteita. Esimerkiksi Lahdessa on toiminnassa osittain päällekkäisinä rehtoreiden ja kaupunginjohtajan muodostama ohjausryhmä, paikallisista yksiköistä koottu johtoryhmä ja aluetta laajasti edustava korkeakoulutyöryhmä. Lisäksi opetusministeriön rahoituksella on kehitetty perusrakenteita ja palveluja. Yliopistokeskuksen pääsihteeri ja häntä tukeva koordinaatioyksikkö osallistuvat paikallisten toimintojen hallinnoinnin ja yhteistyön rakentamiseen, määrärahojen hakuun ja raportointiin sekä yhteisten palvelujen toteuttamiseen (mm. neuvonta, atk, kirjastot, tutkijahuoneet). Tämän järjestelmän toimivuutta on jatkossa yhdessä arvioitava.

Yliopistokeskusten tulevaisuuden kannalta voi herättää levottomuutta epätietoisuus rahoituksen tasosta ja jatkuvuudesta. Tämä koskee niin eurooppalaisia ja alueellisia tukirahoja kuin valtion lisäbudjetista myönnettyä perusrahoitusta. Kun kolmas tehtävä on nyt säädetty lakiin, voidaan kysyä, tulisiko

se jollain tavoin rakentaa sisään seuraavaa tulokautta 2007–2009 koskevaan yliopistojen rahanjakomalliin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi ja mittaminen on kuitenkin varsin monitahoinen tehtävä, joka saattaa vaatia paljonkin lisäpohdiskelua. Siksi seuraavallakin kaudella olisi mielestäni luonnollisinta jakaa yliopistokeskuksille tukea erillisrahoituksena yliopistojen budjetti-kehityksen ulkopuolelta.

Ilkka Niiniluoto
Helsingin yliopiston rehtori